

Een charitatieve top 40

Het blijft een hoop gedoe met de hoogte van de beloningen van de top van het Nederlandse bedrijfsleven. Niet zozeer de top die is blootgesteld aan de keiharde internationale marktwerking heeft het te verduren, maar de top die zogeheten semipublieke ondernemingen bestuurt. Het gaat dan grofweg om ondernemingen die voor meer dan vijftig procent worden gefinancierd uit publieke middelen. In dat geval stellen niet (internationale kapitaal) markten de spelregels, maar de politiek, die verantwoordelijk is voor een nuttige besteding van gemeenschapsgelden. Het gaat dan bijvoorbeeld om de salarissen en bonussen van directeuren van zorginstellingen, bestuurders en medewerkers van HBO's en universiteiten en niet om ondernemingen als Essent en Nuon. Immers, die halen hun middelen uit de markt en betalen daar onder andere de salarissen en bonussen van het management mee. Of dat naar behoren gebeurt, bepalen de aandeelhouders en niet de politiek. Probleem is voornamelijk dat veel van die aandeelhouders bij toeval in die rol zijn terechtgekomen en letterlijk van provinciale huize zijn en niet opgewassen tegen de gehaaide managers met een rijk verleden bij de Shells en Philipsen van deze wereld. Het is inderdaad beter dat zij zo snel mogelijk hun aandelen van de hand doen en hun rol overlaten aan grote internationale energiereuzen als EDF en Eon, of aan internationale pensioenfondsen of andere gerenommeerde beleggers, die in toenemende mate de hen toegedachte rol in het kapitalistische systeem naar behoren vervullen. Bij de semipublieke ondernemingen ligt dat anders. Daar moeten wij het hebben van wetten en regels en vooral van strenge toezichthouders. Wat dat betreft is de zaak in beweging: sinds maart van dit jaar is de wet in werking getreden die verplicht tot het openbaar maken van de topinkomens die uit publieke middelen worden betaald. De wet geldt voor alle overheden, waterschappen en zelfstandige organisaties, die voor minstens 33 procent uit heffingen of voor minstens vijftig procent uit subsidies worden gefinancierd. Ook ligt bij de kamer al geruime tijd een wetsvoorstel van het kabinet om de salarissen bij de overheid te maximeren op 130 procent van het ministersalaris. Ook hebben kamerleden, die het echt zat zijn, na de publicatie in *Intermediair* van juni jongstleden over de grote stijging van de salarissen en bonussen van directeuren van zorg- en onderwijsinstellingen, aangekondigd met een eigen wetsvoorstel te komen. Het is zeker belangrijk dat de politiek zich intensief met de salarissen en bonussen in semipublieke instellingen bemoeit: het ne-

gatieve effect op de moraal en het rechtsgevoel van de gewone Nederlander van berichtgeving over exorbitante bedragen, die uit gemeenschapsgelden worden betaald, kan niet worden overschat.

Wij moeten ons overigens niet al te grote illusies maken over de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen. Het gaat om een zeer complexe juridische, economische en politieke materie. Wat zijn precies het salaris en de bonus, voor welke categorieën werknemers gelden de regels en wat zijn de monitoring- en afdwingkosten? Het is goed als de politiek tracht excessen in het geval van de besteding van gemeenschapsgelden aan banden te leggen. Het is nog beter als wij tegelijkertijd inhaken op de ontwikkelingen door prikkels in te voeren privaat kapitaal terug te sluisen naar publieke doelen: naast negatieve 'stokken' ook positieve 'wortels'. Vermogende Nederlanders, die hun geld in het bedrijfsleven, de politiek, de sportwereld, of de semipublieke ondernemingen hebben verdiend, zouden moeten worden gestimuleerd daarvan grote delen te investeren in maatschappelijk belangrijke projecten, waarvoor onvoldoende financiële middelen aanwezig zijn. In Nederland blijkt dat mondjesmaat voor te komen, maar het begin is er. Zo blijkt uit de *NRC* van 19 juni jongstleden dat het *Cancer Centre Amsterdam* (CCA) bij VUmc door Bob Pinedo uit de grond is gestampt met de hulp van negen vermogende Nederlanders. Gesproken wordt dan van een 'Amerikaanse' wijze van financiering van het CCA. Het past nog niet in de Nederlandse cultuur op de verschillende behandelkamers notenhouten bordjes met de namen van sponsors te hangen, maar ongetwijfeld zal de publiciteit anderen aanzetten ook open te staan een miljoen euro te steken in een duidelijk herkenbaar project. Uit de reacties blijkt dat als de nodige waarborgen over algemene toegankelijkheid van de instellingen is gewaarborgd, wij in Nederland er geen probleem mee hebben.

In Amerika (en de rest van de wereld) wordt nieuwsgierig uitgekeken naar de posities op de nieuwe lijst van grootste weldoeners: staat Bill Gates weer bovenaan? Wie kent niet de Rockefeller zaal in menig museum, of de bibliotheek van menig universiteit, die is vernoemd naar Mary and Steven Moneywise? Nu wij toch die kant op gaan zou ik een pleidooi willen voeren ook in Nederland een top 40 van weldoeners in te voeren. Ik stel voor dat Jort Kelder de organisatie op zich neemt en dat de berekening aan deskundigen van ESB wordt gelaten.